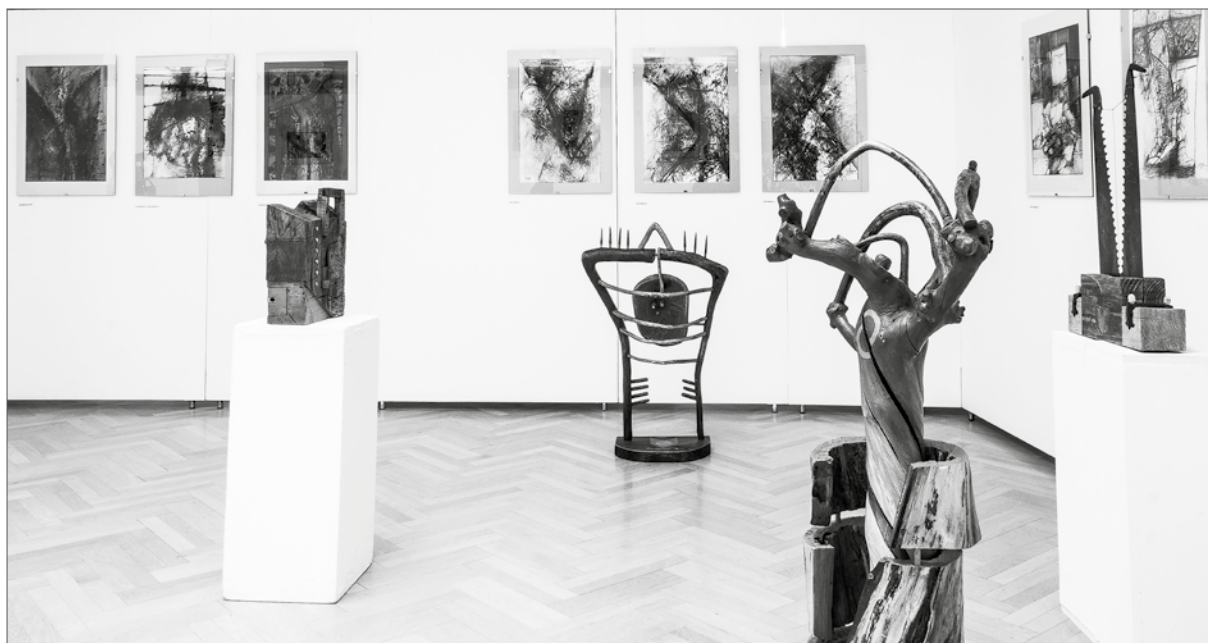

„2 és háromdés képek”

Kotnyek István kiállítása

a nagykanizsai Hevesi Művelődési Központban

Enteriőr
Kotnyek István
kiállításáról

Egykori bölcs királyunk nyomán hangsúlyozni szoktuk, hogy boszorkányok márpedig nincsenek. A mondás később olyan irányban módosult, hogy polihisztorok ma már nincsenek. Ez már azonban csak részben igaz. Ha a reneszánsz és a barokk sokoldalú zsenijeit (Leonardo, Michelangelo, Bernini) hasonlítja a tudomány és a művészetek számos területén otthonosan mozgó, sőt, kiemelkedőt létrehozó alkotót napjainkban valóban lámpával kell is keresni, azért vannak olyan művészeink, akik több művészeti ágban is maradandó nyomot hagytak. Kezdjük mindjárt Kotnyek Istvánnal, aki festő, grafikus, szobrász, fotós, filmes. Meggyőződésem, hogy némi megfelelő irányú képzettséggel a muzsikában és a verselésben is pompásan megállná a helyét, hiszen mondanivalójának megfogalmazása nem kizárólag egyik vagy másik művészeti ág

eszközrendszerével lehetséges. A közelmúltban jelent meg a zalai kápolnákról és szakrális szobrokról szóló fotóalbuma. Ezúttal „két- és háromdés képekkel”, a kiállítóterem falain sorakozó grafikákkal és posztamensekre installált objektumokkal lép a tárlatlátogatók elé. Előbbiek hosszabb időszakot fognak át, míg utóbbiak inkább az elmúlt néhány év termékei.

Grafikai világa régi ismerősünk, mely folyamatosan újabb és újabb hajtásokkal gazdagodik. Olyan, alapvetően nonfiguratív elemekből felépülő, fiktív szféra ez, amelyben eléggé gyakran egy-egy, az empirikus világot idéző, új kontextusba helyezett motívumot is felfedezhetünk. Egy tárgyat, bútordarabot, amely inkább kapcsolódási pontot jelent, mint önmagát. Kotnyek grafikái voltaképpen vizuálisan megfogalmazott emóciók, melyek kivételéseinek olykor szükségük van valamilyen

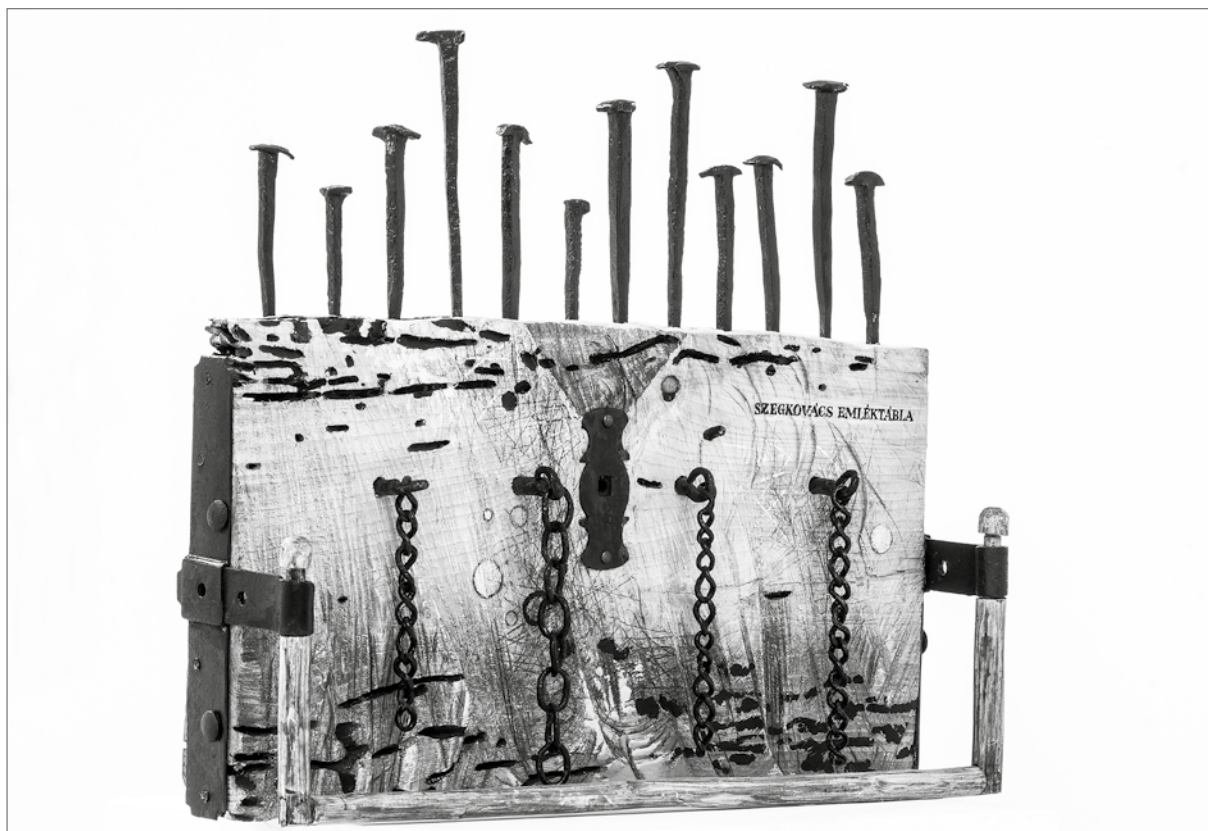
konkrétumra. Kompozícióinak szinte minden esetben egy geometrikus struktúra képezi az alapját, amelyet aztán jobbra képzeletének gyakran asszociatív elemeivel öltöztet fel. Az alapstruktúra helyett persze helyénvalóbb lenne kompozíciós alapelvet említeni, hiszen a szerkezet a maga valóságában nem látszik, csak jól érzékelhetően jelen van, és mindenkor a rendezettség érzetét kelti a szemlélőben. Ez az érzet fontos, mert bár a képen szereplő motívumok nagy része ismeretlennek tűnik, és a megszokott, mélységgel bíró téri dimenzió is jórészt hiányzik, a rend által közelebb érezzük magunkhoz e lapokat. A visszafogott, olykor kifejezetten hideg-fanyar, s csak elvétve tüzes felhangokkal vegyített színvilág kifejezetten erősíti e racionális jelleget.

A tárlat hangsúlyosabb vonulatát egyértelműen az objektumok képezik. Ezek a művésznek az idő múlása iránti érzékenységéről tanúskodnak. Sokfelé jártában-keltében csillogó kreativitással látja bele a mások által feleslegesnek ítélt és szemétre vetett eszköz-roncsokba vagy tárgy-maradványokba valamilyen műtárgy lehetőségét. A hajdan valamilyen céllal készített,

majd az idők és a használat során tönkrement és feleslegessé, sőt, szemétté vált tárgyat a művész kiemeli eredeti összefüggéseiből, és alkotói gesztusával mintegy a művészet „szent” szférájába emeli át. Megtisztítja, átalakítja, kiegészíti, új jelentést tartalommal ruházza fel. A talált tárgyakkal (objet trouvé) operáló művész immár klasszikusnak mondható mentalitása ez. Kotnyek az új mű készítésekor oly módon használja fel, építi be ezeket a leleteket, hogy valamiképpen – közvetlenül vagy áttételesen – reflektáljanak eredeti formájukra vagy funkciójukra is, de alapvetően az ő félig komoly, félig ironikus gondolatait fogalmazzák vizuális jelekbe.

Az irónia hangsúlyos eszköze a művésznek. Egy-egy fogalom (pl. „Szöges ellentét”, „Súlyos kérdés”, „Vágásérett fenyőerdő”) gyakran alkotásai címét képezi, így ezek a művek voltaképpen vizuális gegek. A művészi poénok azonban amellet, hogy a bizarr képzettársítással és a szellemes címadással újra és újra mosolyt csalnak arcunkra, komolyabb kérdéseket is feszegetnek. Az industrializált fogyasztói társadalom elképesztő léptékű

Kotnyek
István:
Szegkovács
emléktábla

szemét-termelése milyen módon hozható összhangba a fenntartható fejlődéssel és az ökológiai szemlélettel? Fordítható-e hasznunkra a robbanásszerű gyorsasággal szaporodó ipari és kommunális hulladék, s ha igen, milyen módon? A művész – ilyen vonatkozásban egyedi kézműves – ugyan egyfajta megoldást kínál erre a kérdésre, de társadalmi méretekben ez az út legfeljebb részben járható. Minden szemétből természetesen nem lehet műalkotást készíteni, de talán nyersanyagként – részben vagy egészben – újra lehet hasznosítani a funkcionálisan alkalmatlanná váló, s ezáltal szemétté degradálódott hajdani termékeket. Ehhez próbál meg a maga kreatív eszköztárával új szemléletet mutatni nekünk a művész.

Kotnyek alkotásait szinte mindig a fanyar hangvétel jellemzi. Nem harsány, nem is mesterkélt, minden természetesnek és a helyén

lévőnek tűnik. Objekt-tárgyai – mondhatjuk őket eszközöknek ugyanúgy, mint tárgyiasult gondolatoknak – kapcsán magától értetődőnek látszik, hogy ilyeneknek létezniük kell, hiszen szabatos vizuális megfogalmazással pontosan azt fejezik ki, amit alkotójuk közvetíteni akart: görbe tükröt tárnak elénk. Kotnyek általuk egy párhuzamos univerzumot épít fel, amit ugyan a maga primer megjelenési formájában nem kell nagyon komolyan venni, ugyanakkor azonban nem is csupán önmagáért való világ ez, hisz egyes elemeivel komoly kérdéseket feszeget. E humorba ágyazott kérdések ugyan nem csípnek, viszont az irónia keltette első reakcióinkat követően elgondolkoztatnak, és talán elősegítik a ma még uralkodó paradigma megváltoztatását. A probléma-megfogalmazás mögött alighanem ennek szándéka is meghúzódik.

Enteriőr
Kotnyek István
kiállításáról

